

მ ე გ ო ბ რ ო ბ ა

ნახე, გაჰხედე

ნახე, გახედე — შეყავის გურია, გამარჯვებულა მისი შთაბარა; გაწაფხულია, გაწაფხულია, ძველი ოცნება, ძველი ზღაპარი.

ნახე, გახედე — ოქროს ფერებით გათავებული სუფსის ხეობა, გვხვდება სიმდიდრით და სიმდიდრებით ბორკილანსილი შრომის დღეობა.

ნახე, გახედე — მიწა გურული აუვაეებულა წარმტაც იმბით; რქაჩაგრებილი და ჩახტურული ლურჯად ელავენ პლანტაციები.

მიყვარს გურია, ამალღებული შრომით, გმირობით, შემოქმედებით, მიყვარს გურია განახლებული, ახლდრებული მისი ქედები.

მისი მზისგული, მისი წვიმები, მისი ახალი ტბილი ორმული, მისი ზაფხული პლანტაციები, შრომის ზეიმი კოლმეურული.

მიყვარს ყანების საგალობელი ნაშრომდების, ნაშრომდების, მიყვარს — თავლებში ცრემლის მომგვრელი მუხავ სურნელი ანაგრულები.

მიყვარს გზისპირის ალვის ჩრდილები დღის ნიაჭით გაიცოცხლებული, მიყვარს ღობეზე ტყის უვაილები მგზავის სამწერად აცოცხებული.

მიყვარს გურია, მიყვარს გურია ცაშედ გაწარღული, ახალღებული, ტკბოლზე ტკბილია, სისხარულია მისი შთაბარა განახლებული.

ამიერიდან აქ დავსახლები

ამიერიდან აქ დავსახლები, ჩემი ქვეყანა არის გურია; სტუმარს, მოყვარეს აქვე დავხვდები, მე სხვა სამშობლო აღარ მწყურია.

ვიღვი ბაშლით თავდახურული ვითომ წინაპარს უსახურად; ციკოვარც როგორც გლეხი გურული, როგორც ძმობილ კაცს უცხოვრია.

მაგრამ რა ვუყო ჩემს ტბილ იმერეთს; გვეთოს, ვარცხის, აღოსუბანას; ოქროს ბავშვობას, სიმშრებს, სიმღერებს, ყრბობას, ოცნებებს თავისუფალსა.

ოდიშს რა ვუყო, ზღვისფერ ქალაქებს... ისიც მეცდობა, ისიც ჩემია... ზუგდიდს, საღინოს, რუსს, ნოქალაქებს გავცდივარ, — სული იქ დამჩინია.

წინ გამფენია, ვით ამრეშები, ტყეთა შროაში, მთების აღერასში ტბილი ქვეყანა — რაქალჩხუში, შქმერი, ორბელი, ნაურთხუში.

იმ მთებს რა ვუთხრა, ცას შევიდებულს, გაუთავებულ ზვარებს და მალღარებს... კახეთს რა ვუყო, კახეთს დიდებულს, დიდი ალაზნის ცვრიან-ბაღარებს.

ახალ აფხაზეთს მზიურს, ზღვისეულს, ძველი მესხეთის ცის დამშვიდებას; ქართლს — საქართველოს დედას ღირსეულს, აწყურს, წარსულს, ზელოს დიდებას.

რომელ ერთს ვუთხრა: — შენ მემეტები. უველა დედაა, ძველი მეციღრია, უველა ტრამალი, მთები, ქედები ერთი სიტყვად და სიმდიდრეა.

უველა დედაა მიწით ზეცამდის, ჩვენი ზორცია, ჩვენი გულია და ნუ გავიცებს — თვისკენ გეძახებს იქით კახეთი, აქეთ გურია.

სიღისთავი

გამოეშურე ნახე, გახედე! სულზე ტკბილია ახლა გურია. მაგრამ ხილისთავს თუ არ ჩახვდი ეშმი შთავარი დაკარგულია.

უველა სოფელი ცას ექიდება, სულ საოცრება არის გურია, მაგრამ ხილისთავს აქვს სხვა დიდება — იქ ჯუღაშვილის ნაფხურია.

თავის დღეობა მოსდევს ხილისთავს, თავის თარიღი აქვს საფიქრარი: — ცხელი ზაფხული ცხრაასხუთისა, კოხას მშვიდი ხმა დღეუწყურია.

როცა გმირულად და მოსვავაშლილად ბორკტს ეცვთა ძალა კეთილი, როცა ვადასცა ხალხს ჯუღაშვილმა სიტყვა, ფოლადში გამოკეთილი.

ჩამოაშრია გმირებს ღირსები, ხალხი გაუხსნა მხნეს და გოლიათს, გურულს ურგნა გზა გამარჯვების და დიდ ბრძოლებში გაიყოლია.

ის დიდ წილად კაცმა გურულმა ბრძოლის საზომად და საქაუჯულად, ის დიდ ირჩია ხალხმა გმირულმა ახალ გურიის დღესასწაულად.

თავის დღეობა უყვარს ხილისთავს, თავის თარიღი აქვს საფიქრარი: — ცხელი ზაფხული ცხრაასხუთისა, კოხას მშვიდი ხმა დღეუწყურია.

ჩამოაშრია, ლაღი, მდიდრული წიშ შეზავებული ძველი ქაღარი, შემოგახურებს იმდროინდელი შუაზაფხულის ცხელი დაღარი.

ნასაკირანი

ვალსურდები წლებში ერთხანად, ფიქრებს წარსული შეერკინება... თვალს გადავადებ უცებ ქვეყანას და გულს სიახე მოეფინება.

გამოეშურე ნახე, გახედე! სულ საოცრება არის გურია, მაგრამ ხილისთავს თუ არ ჩახვდი, ეშმი შთავარი დაკარგულია.

ნასაკირალი... მთავა მევიარაი ვულკანი, — ახლა დამშვიდებული. ნასაკირალი, ნასაკირალი მინობის ტახტთან დაქობებული.

უახლოვდები და უცნაური უცებ აგინებს სულს ნაღვერდული, შემოგემება ტყეში მწიური, უურში იწივლებს ტყვია ბერდნას.

შემოგემება ფდრა რკინისა, ცეცხლი იღვლებს უცებ თვალგებში... ეს ის ხმა არის — ხმა უყინისა ურულ ჩაჩენილი მთის ნაპარლებში.

ეს ის ხმა არის, მთავა მევიარაი, იმათი სურნეა ჩახტურული... ნასაკირალი, ნასაკირალი გურის გმირი ცხრაასხუთელი.

პირველთაგანი იყო გურია, ეს ქედი იყო პირველთაგანი, ვინც კოხას სიტყვას მიჰყვა გმირულად, და შეარცა ხალხთა საქანი.

ვინც ბრძოლის ველზე პანთი გავიდა, რუხი ბაშლით თავდახურული, თავისუფლების ფიცები რაინდი — ლაღი გურული, ჩვენი გურული.

ვინაც დასცლა ტანჯვის ფილა, გაწყვე ბელადის გმირულ მაჯათის, ვინაც ცეცხლით ააფრიალა დროშა წითელი, პირველთაგანი.

არ დაუბრალო ქედმოუხრებლებს დროშა გმირული, სისხლში ნაღვლი, კობა აწრობდა ცხრაასხუთელს — სტალინს უდგანან შთამომავლები.

სტალინს უდგანან — თავისუფლებას, გლეხის ოცნებას ტბილს და ძველისძველს, სტალინს უდგანან, სტალინს, უღლებად, როგორც მფიცავდა ბრძენს ლესელიძე.

დგანან შრომაში, ველში, საწვრებში, დგანან, არ ახსოვთ ფერიც-სუნდისა და ახალ მებრძო, ახალ მანგებში ისმის სიმღერაც ცხრაასხუთისა.

ნასაკირალი, ნასაკირალი მინობის ტახტთან დაქობებული ნასაკირალი, მთავა მევიარაი ეულკანი, — ახლა დამშვიდებული.

ახალი ნასაკირალი

ნასაკირალს ნაშობარს, ნაყუმბარებს, ნაიარებს აღარც ახსოვს ძველი ოხვრა, იმ დროებებში ჩაიარის.

აღარც ახსოვს ძველი დღენი უყურეთს რომ შუაშია, ახლა მთავრ თვალუქადენი ხეივანებს შრილია.

მთის კალთიდან ჩაის ბუჩქი დაფრდობი, ალმაციერი, ჩაის ბუჩქებს ლაიურში მიფურთხეთი გადასცურის.

მოწინავეს გვერდში დგება, ბუჩქს გასახის აოხრულს, მისავალში უჯობობა ციათორს და ანასეულს.

ცოცხალია, მცინარა, უხვი, ტოტბ-გამოწვდილი, — ეს გურიის მცენარეა მისი მიწი გამწარადლი.

მთას პალმები მოსდებია მწყრეად რიგში გაიხადებული, ეს გურიის მწყურბრია მებრძოლურად გამაწვდილი.

ცოცხალია, ახალია, ლაღი, ტოტბდაზღარული, — ეს ბერას ბაღნარია მისი ხელით დახატული.

ნასაკირალს ნაშობარს, ნაყუმბარებს, ნაიარებს აღარც ახსოვს ძველი ოხვრა — იმ დროებებში ჩაიარის.

სისონა დარჩია

მონის ცხოვრებას თვით არჩია, ოხვრად დასტოვა სახლი მტრადლი, მშვიდი გლეხკაცი იყო დარჩია განხდა ტყისკაცი, განხდა ფირალი.

განხდა ნაღვრთან დამსომეველი, ფიცები, ფიცებით როგორც ალაღი, ფირალი, ქვეყნის დამაქვედილი — გლეხი საწყალი, გლეხი ვალაღი.

ერქვა ყაჩაღი — ტყედ გაავრდნილი, ერქვა — მძარცველი დაუნდობელი, მაგრამ ვინც იყო მტერი ნამდვილი კარგად არკვედა ძველი სოფელი.

კარგად აგნებდა მისი სანხის, მაგრამ ცაშ იყო კაცი პარხონი: ზოგ ყაჩაღს ერქვა „მამასალისი“ ზოგსაც „სტრავი“ და „გუბერნატორი“.

ხილი ფირალი იყო დარჩია, გლეხი ურჩი, გლეხი მართალი; არ უძარცვია, არ უჩარჩნა, ტყეშიც მყოფნიდა პურის ნათალი.

მეგობრობა

მთ მანძილი ვერ ამორებს, ორივე ძმა ერთ-სოფელი; უკრაინა უყვარს „შრომელს“ როგორც კარის მეზობელი.

თუ სხვას ეთქმის, გურულს ეთქმის მეგობრობის ტრფალიება, ზეიმი მისთვის ქვეყნის ჩარხის შემოტრიალება;

ზეიმი გურულსთვის ახალ მომხის დამოყვრება; მისმა ტრფობამ კარგად იცის შრომი გზების დამოკლება.

არ დალტობს მძებს გურია, ტბილიად უძვერს მძისთვის გული, სიკვდილმდე ერთგულია მეგობრობას შეფიცული.

თუ ჩაიღო ძმობა გულში არ გატყდება როგორც რინა... ასეთია სიყვარულში გურია და უკრაინა.

მაგრამ ახალ მეგობრობას დიადი აქვს საფუძველი: — ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი ყოფის დიდი წიგნის თავფურცელი.

ის მტყეცა, დღეგრეულია ვით ქვეყნის გამოდგომა, მისი დიდი სახელია: შრომა.

უკრაინა უყვარს „შრომელს“ როგორც კარის მეზობელი, დღეს მათ გზები არ ამორებს ორივე ძმა ერთ-სოფელი.

ვიღისე დარჩია

მისი ქონება, მისი არჩია მშობელ გურიის მთა და ბარშია. გამარჯვებული თავმჯდომარეა, დიდი გლეხკაცი არის დარჩია.

არის თავკაცი, არის მშრომელი მისი მშური ხმა უყველან გაისმის, ზუავს კოლქტივი მლიონერი, დგას ფრთავაშლილი სოცილაში.

გამოწამებულ მიწას აუვაეებს ითიქოს ამრეშები მსახურს მიძევებთ; მშობელ გურიის მიწებებს მსახურს მისი კრიალა პლანტაციები.

შრომის ეშშია, მზე თუ მთავრია, შინა დარჩია, თუ ადვარია, სხელიდან თავმჯდომარეა, დიდი გლეხკაცი არის დარჩია.

მორას, დავადა, დღეს მის გვარშიაც აღარც დგება, აღარც მტრადლი, იყო სისონაც გლეხი, დარჩია, განხდა ტყისკაცი, განხდა ფირალი.

ხოლო ელსეც ჯალაბ-სახლობით სულ სხვა კაცი, სხვა მაგალითი; მშობლისკაც მასაც შთამომავლობით არ დარჩენია თვალ-მარგალიტი.

ისიც გვარ-ტომი არის გლეხისა, გუთანს მზე მიწას ემშობილება, მაგრამ შრომის შვილს სულზე ედირსა ჩვენი საბჭოთა წეს-წყობილება.

და სიღუბნეტიც ფულით დასძლია, მორცე მზარხა და ძველ ქალაქშით და კოლქტივი ხალხს აქცია, ითიქოს დახატა საყერკალითი.

ბაღნად აქცია მისი ტყე-ველი, იბრძვის, ანაიებს მისი გონება, მას კოლქტივი ზუავს უძლეველი, უფელავია მისი ქონება.

მისი ქონება, მისი არჩია მშობელ გურიის მთა და ბარშია, სხელიდან თავმჯდომარეა დიდი გლეხკაცი არის დარჩია.

ვიღისე დარჩია

მოსავალს მკრეფენ პლანტატორები, მიწას მფარავენ მათი გუნდები; მოფინებია კოლხის ქუდებით მწვანე ველები და მთავარები.

ქედებს ბუჩქები ლურჯად მოსავენ, ლურჯად ელავენ სუფსის ქუდები; აღაღანებულ ოქროს მოსავალს მკრეფენ კოლხიდის მარჯვე ქალები, რიგში მისდევენ ჯგუფებს ჯგუფები, ბრწყინავს ბარკით ფართო ეწრები და ტორტანობენ ჩაის ბუჩქები როგორც კოლხიდის ოქროს ვერძები.

მწვანე ფარში დგანან შრომომლი, ფიცხელ შრომომი თანატოლები; მკრეფენ მოსავალს კომუნურენი — ახალ გურიის პლანტატორები.

მიწას დახატის გლეხი ალაღი, მისი მხენელიც და მისი პატრონიც; არსად ყოფილა, არსად არ არის ასე მდიდარი სხვა პლანტატორი.

არსად არ არის, იცნობს გურული მთელი მსოფლიოს ადამიანებს, ასოვს ბატონი გულდებურელი, იცნობს მინებს და შვეკიანებს.

ასოვს მშრომელი, ცრემლ-დანაშაული, ცისაც შუია და მუღად სწყურია... გურულს მიტოვებ უყვარს მამული, გურულს მიტოვებ უყვარს გურია.

უყვარს მამული, უყვარს გურია სხვას რომ არა ზუავს, ძველს რომ არა ზუავს, ცხოველურული მზე დასდგომია მისი მოსავლის ზეგას და ბარკებს.

მზე დასდგომია, დღისით მთავარებს, ღამით ჰყვავინ ცაში მთიები, გამოლდ ველებზე, ზღვას რომ გაგონებს ლურჯად ღამისებ პლანტაციები.

ღღავს გურიის ტყე დაბურული, მწვანე ბუჩქნარია, ვრცელი, უფელელი დაას სიმწვანეში ოდა გურული, — წითელი როგორც ცხრაასხუთელი.

მეგობრობა

მთ მანძილი ვერ ამორებს, ორივე ძმა ერთ-სოფელი; უკრაინა უყვარს „შრომელს“ როგორც კარის მეზობელი.

თუ სხვას ეთქმის, გურულს ეთქმის მეგობრობის ტრფალიება, ზეიმი მისთვის ქვეყნის ჩარხის შემოტრიალება;

ზეიმი გურულსთვის ახალ მომხის დამოყვრება; მისმა ტრფობამ კარგად იცის შრომი გზების დამოკლება.

არ დალტობს მძებს გურია, ტბილიად უძვერს მძისთვის გული, სიკვდილმდე ერთგულია მეგობრობას შეფიცული.

თუ ჩაიღო ძმობა გულში არ გატყდება როგორც რინა... ასეთია სიყვარულში გურია და უკრაინა.

მაგრამ ახალ მეგობრობას დიადი აქვს საფუძველი: — ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი ყოფის დიდი წიგნის თავფურცელი.

ის მტყეცა, დღეგრეულია ვით ქვეყნის გამოდგომა, მისი დიდი სახელია: შრომა.

უკრაინა უყვარს „შრომელს“ როგორც კარის მეზობელი, დღეს მათ გზები არ ამორებს ორივე ძმა ერთ-სოფელი.

ნინოშვილის ჩანჩეთი

აგერ ჩანჩეთი, აგერ ჩანჩეთი შენი ტანჯული დედულ-მამული... მე კოლმეურის სახლამ გაგჩერებ; იფერფლებოდა ცა საღაური.

ახასასებულ ჩაის ბუჩქნარებს ეთხოვებოდა მზე დაწურული; შეწილბებულს, გადაფრჩქნულს ხეხილს შეტრფოდა გლეხი გურული.

შეზოფინებდა მწვანე მანდარნის ძველი მინდორი ნახშირდარი, სახელეწოში მწვანე დამწვარი, სტუმრად მძებდა კაცი მდიდარი.

ქინებ ეს იყო შენი ძაღამი, ქინებ ეს იყო შენი კაცი, ქინებ აქ იდეა, ზღვისფერ ქალაქ, შენი მუღჯაის ქონი პაწია.

ქინებ დამწვარი და ნახეჩარი გათავებული სხივით მწურბულით შენაც აქ იდეა, დაწვებუნებლი, შენი გურიით გულდამდურული.

მე გავცქეროდი გზას მთა-გორიანს, და ბედნიერი და გაძარცვული მეცხადებოდა ორი გურია: — ჩვენი აწყურა და შენი წარსული.

მეცხადებოდა ორი ჩანჩეთი, — შენი პატარა დედულ-მამული... მთის მწვერვალებზე ოქროს ნაქვდი იფერფლებოდა ცა საღაური.

და კოლმეურენ გლეხი გურული ქაშკაშს მიღებდა, კაცი ჩანჩელი; დაფხის ფოთლებში მზე დაწურული ლღებოდა როგორც თაფლის სანთელი.

ვარდისე სახლიაც ცისფრად ჰყვავდა, ყუწითი ეტარი ბეჭირი სისმურია, ვაშლისხეს ვაშს შემომხვევია, როგორც ლეივინის ველო მაცდური.

მწვანე ალგები, ჯანღონიერი, ცის შესდგომილდენ როგორც ხეცები და ბაღში თეთრი მაგნოლები ტოტბზე ისხდნენ როგორც მტრედები.

აღარ მხვდებოდა ეწო პუბიქირად, ეწო, ნათული და ქაღებური, მწვერვალა წინ მზისუშორა, ელნათურივით გაჩადებული.

გურიას

ვარ ავსებული ახალ მხნეობით, ახალ ოცნებით, მალდ-მდიდრულით, ვარ გულმადარი შრომის დღეობით, დედა-ბუნებით გადატვრულით.

ვარ მზარავალი, გალაღებული, უფრო კეთილი, უფრო ძლიერი, რომ ასე განხე ამოდებულნი, დამშვიდებულნი და ბედნიერი.

და ვამბობ ჩემთვის: — რა მუშანება, სასწაულია, სასწაულია... ამდენ პარტეზობა, ამდენ წამებას მართლაც ამაღლ არ ჩაუვლია.

არ დაკარგულია ბროლი გმირული, მთავი გუგული, ბარად გრადლი, ოქროს ამწვივებს მიწა გურული წიაღასწაული, ბარკაიანი.

და ვეიოთები ყანებს, ბაღნარებს, ოქროს ფისიანს და მოსავლიანს; ქინებ გურიის მიწა ახალი ჯადოქარია, ჯადოსანია,

რომ ნახანძარი და ნაომარი, გაუტვრელია გულით, მუწებით, გვაოცებს ნებით, გუაოცნობს, ვეაოცებს უცნობს სურნებით.

და ვეიოთები და ვამბობ თანაც: — დიდება ცისთვის, ბარად გრადლი დას სტალინს, ბუღადა და მამაც — სამშობლო ქვეყნის აღორძინებას.

